

FEBRUAR ♦♦♦♦ ANGELČEK ♦♦♦♦ 1929/1930

L.-F.: Pisma.

DRAGA FRANCIKA!

GOTOVO si spet huda name, ker me ni bilo za božične praznike? Pa sem kašljala tudi jaz in mama so rekli, da se bom prehladila do kraja, če grem. Res bi bila rada pri vaši polnočnici in še najrajši bi bila gledala Janka, kako se postavlja z baklo. Pa je vse vzela kašelj.

Kak čaj pa pijete pri vas? Menda vendar lipovega in ne ruskega? Nič boljšega ni zoper prehlad kakor lipov čaj z medom in mlekom. In oboje imate doma ter vas nič ne stane. Mi tukaj pa oboje kupujemo. Kako je šele dober ta čaj, če prevreš v njem malo kislega jabolka (na $\frac{1}{4}$ litra kropa $\frac{1}{4}$ jabolka).

Tona naj pa le ostane tonasta. Tudi jaz je ne pogledam več. Kaj bo zaničevala narodno nošo, ki je našemu kraju in stanu tako primerna! Šivilja sešije res rajši moderno navlako, ker ji dajeta pošten modre in lepo nabrano krilo več dela. Starši pa že ne bodo ugovarjali krasni misli vaše gospodične učiteljice, saj je narodna obleka nekaj trajnega, moda se pa me-

njuje vsako luno. Vsa čast torej vaši gospodični, ki se je zavzela za to, saj so ravno naše vezenine tako lepe, da so obudile na razstavi na Holandskem veliko zanimanje in veliko jih je šlo v denar. Na našem jugu se nosi ženski svet po kmetih še vseskozi po narodno in je čudovito lepo. No, res bi rada videla vašo procesijo, dasi imamo tu v mestu večkrat priliko videti zelo lepe stare noše.

Zdaj pa k ostriženkam! Sicer se je »striženje na poba« že precej uneslo: naši frizerji tožijo, da imajo že mnogo manj dela. Šolske deklice se že spet ponasajo z dolgimi kitami, ostriženke imajo pa lase, kolikor so jim že spet porastli, proste po hrbtu. Seveda jih je pa še dosti, ki so ostrižene »na fanta«, pa tudi to bo minilo — marsikateri v žalost, ker ne bo več prišla do dolgih lās. Kakor hitro se bo modni veter sprevrgel na dolge lase, si bodo kratkolaske kite kupovale in pod njimi zakrivale svoje kratke repke. Frizer Marcel v Parizu pravi, da bo držala moda »na fanta« samo še par let in potem pridejo spet dolge kite, kakor pride dež za solncem. Španjolke imajo izredno lepe in dolge lase in jih niso žrtvovale modi. Ali ni to neko znamenje suženjstva, da ženska žrtvuje svoj najlepši vnanji okras prismojeni modi? Dolgi lasje so ženski v kras — je baje trdil celo strogi apostol Pavel.

Pristriženi lasje pa tudi niso nič tako novega in našemu času potrebnega in primernega, kakor nekateri trdijo. Taka moda se je pojavila že v najstarejših časih. Asirke, Faraonove hčere, Rimljanke so že nosile lase na kratko. V srednjem veku, za časa francoske revolucije in okoli srede preteklega stoletja se je tudi pojavila taka moda. Ni pa zavzela tiste čase splošnega obsega, kajti kmetje in rokodelci se niso smeli oprijeti v starih časih vsake nove mode: držali so se starih nazorov. Saj je pomenilo nekdanj ostriženje las suženjstvo in sramoto. Lase so ostrigli zloglasnim ženskam, jetnikom in galjotom. Še predlanskim je prišla policija na Tirolskem mlado ciganko in ji je po starem zakonu za potepuhe odstrigla lase do kože. Ciganka je bila članica nekega glasbenega

društva, pa je tožila policijo in zahtevala sto milijonov kron odškodnine za izgubo lās — ker se ni mogla pokazati z ostriženo glavo pred ljudmi. Za enako vsoto je tožila lani nekega brivca v Gradcu mlada uradnica. Imela je dve krasni kiti rjavih lās. Hotela je, da jo počese brivec »na valove«. Ta je pa šel in ji odstrigel dolgi kiti. Uradnica je zgubila z lasmi ženina in — službo. Bolj moder je bil pa brivec v Parizu, od katerega je zahtevala žena Maharadže (vladarja) iz Nepala, naj ji odstriže čudovito dolge lase. Ta je pa kneginji pojasnil, da bi trpela škodo njena lepota in jo je počesal tako, kakor da ima kratke lase. Marsikatero dekle se je bridko jokalo, ker se je dala ostriči in ni več poznala sama sebe. Neka deklica na Francoskem je skočila radi tega v vodo. Neki oče se je obesil, ker ni mogel gledati svojih ostriženih hčerá; marsikateri ženin je zapustil ostriženko in neki mož se je ustrelil, ker si je žena odstrigla lase. Na Angleškem je bilo pa zaradi te neumljive neokusnosti že obilo ločitev zakonov. Lasje, dolgi in lepo oviti okoli glave ali v kitah po hrbtu, dajo ženski neki poseben čar. Lasje tudi zakrijejo marsikak nedostatek lepote v obliki glave in obraza. Zato niso kratki lasje za vsako glavo in za vsak obraz. Le podolgovatih, lepo črtanih obrazov ne pokvarijo kratki lasje; okroglim, širokim in močnoličnim obrazom pa sploh ne pristojta taka frizura!

Odstriženje las pomeni tudi odpoved. Redovnica (pa niti vse) si da ostriči lase v znak, da se odpove posvetnosti. Ženam Špartankam so tudi odstrigli lase; na našem jugu je bila pa navada, da so odstrigli kito le dekletu, ki se je pregrešilo zoper dekliško poštenje.

Pravijo, da si pridobe žene in dekleta mnogo časa, ako si pristrižejo lase. Pa vidimo, da se ostrižene gospodične vsak časa češejo (še na ulici in v družbi!); če imaš pa lase lepo spletene, imaš ves dan mir. Izgovarjajo se tudi nekatere, da je taka česava bolj snažna. Pa odleti vsak čas kak las... Glave pa ne bodo nič bolj zdrave, kajti lasje varujejo glave prehlada. Pogosto striženje las tudi uničuje korenine in niso redki preroki, ki napovedujejo, da bodo

postale naše moderne ženske še plešaste, kakor so moški, in da jim bo jela z leti rasti brada, kar deloma že zdaj opazujemo.

Kratki lasje tudi potrebujejo več negovanja kakor dolgi, torej nič ne prihraniš s »fantom« ne na času ne na denarju. Ženska, ki hoče biti lepa, mora skoraj vsak dan k frizerju. Londonski slaščičarji se pritožujejo, da imajo po dvajset dinarjev od glave na dan škode, ker nosijo zdaj dame ta denar k frizerju, namesto k njim. Parižani se pa pritožujejo, da jih brivci zanemarjajo, ker plačujejo moški od britja samo šest frankov, ženska glava pa pride s pranjem, mazanjem, žganjem in česanjem na približno petdeset frankov. Na milijone denarja gre torej na leto za »fanta«, ki je — pravijo — tako praktičen.

Sicer je res, da so izjavili angleški tovarnarji, da je po tovarnah zdaj manj nesreč, ker ne morejo prijeti stroji ženskih delavk za dolge lase, in da imajo ženske po predilnicah bolj čiste glave. Nič ne rečemo zoper to, če je potreba. Tudi pri nalezljivih boleznih, pri hudem glavobolu, grintah ali drugih nesrečah v glavi je za čas dobro, da se odstrižejo dolgi lasje. Torej ne zaradi mode, ampak po zahtevi pameti.

Slovenska ali celó jugoslovanska pa taka ostrizena glava nikakor ni. Narodna noša in kratki lasje gredo skupaj kakor pest na oko. Naša narodna pesem govori vedno o dolgih dekliških kitah. Srbkinje, Hrvatice in ogrske Slovenke so se vedno ponašale z lepimi dolgimi lasmi. Dolge kite po ramenih so znak dekleta, žene si pa ovijejo ž njimi glavo ali jih pripnejo pod zatilnik. Primorke hodijo razoglave, z vencem opletenih kit. Pred štiridesetimi leti je videla avstrijska nadvojvodinja Valerija v Opatiji ženske izpod Učke in na ta način opletene. Kmalu je šel po svetu ta način opletanja pod nazivom »Valerie-Frisur«.

Lepi dolgi lasje so sicer ostali tudi v dobi striženja posebna lepota. Kdo ne občuduje dekleta-dolgo-laske, če je lepo spletena? Kdo se pa ozre na kmetih, kjer je še zdrav ljudski čut, za pristriženo revščino? Marsikatera igralka si je pridobila svojo slavo samo z lepimi lasmi. Filmovka Jane Clovnsohn je imela

pogodbo z ravnateljem filma, da zgubi polovico svoje plače, če si odreže polovico lās; če si jih da pa odstriči, zgubi službo. Angležinja Mac Cherson ima 215 cm dolge lase. Pa tudi na Slovenskem je še dosti deklet in žená, ki niso darovale modi svojih lepih lās. Samo v Ljubljani je več *gospâ*, ki imajo po 140 cm dolge. Pa tudi pri vas na deželi se dobe še dolgolaske, ki vzbujajo občudovanje. Oglej si na priloženi sliki mojo znanko iz novomeške okolice, če se ne postavi s svojo naglavno krasoto. To bogastvo dosega 160 cm.

Torej Francika moja: katera se ostriže še zdaj, ko ne gre več za prvo modo, nima ne slovenskega duha in tudi nima čuta za soglasje med svojo nošo in svojo glavo. Sicer pa: vsaka glava ima svojo pamet. Tvojo glavo pa že toliko poznam, da ne pojde slepo za opicami, ki morajo vse posnemati. In v tem prepričanju te pristrčno pozdravi tvoja sestrična

Dragica.

